REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. În Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.
Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 161. Brașov, Miercuri 23 Iulie (5 August) 1908.

Austro-Ungaria și politica engleză.

Se știe, că în curând Regele Eduard al Angliei va face monarhului nostru o vizită la Ischl, întrerupându-și pe o zi două cura la Marienbad. Cu acest prilej, i-se pregătește o primire festivă extraordinară, care va să zică demonstrativă. Cu drept unii își pun întrebarea ce noimă are în momentele de față o astfel de primire? Când după întâlnirea regelui englez cu Țarul la Reval, se prevestise viitoarea vizită a lui Eduard VII la reședința de vară a împăratului Austriei, unele foi, ce pretind a fi în curent și cu ceeace se petrece după culise în lumea diplomatică, scrieau, că regele Angliei are de cuget a-și pune în cumpănă toată influința sa pentru a trage pe Francisc Iosif I. pe partea nouei cumetrii înaugurate la Reval, ca astfel să isoleze cu desăvârșire Germania, înstrăinându-i pe cel mai puternic din aliații sai.

Dacă ar fi ceva adevăr în aceasta versiune despre scopul săriturei ce vrea s'o facă regele Eduard dela Marienbad la Ischl, atunci sărbătorirea lui demonstrativă din partea poporațiunei austriace ar însemna că aceasta dorește să se întâmple eventualitatea de care am amintit. Poporațiunea Austriei de sus însă este, întru cât poate fi vorba aici de înclinările ei politice, amică Germaniei și alianței cu ea. N'ar avea prin urmare nici un înteles să se bucure de un eveniment, care poate să aibă urmări diametral opuse intereselor acestei alianțe. Și totuși se asigură ca positiv că se va face o primire deosebit de strălucită regelui Eduard la Ischl.

O foaie din Viena, care are adesceori informațiuni din cercurile curței, se teme ca nu cumva poporul german i austriac să întâmpine pe domnitorul Marei-Britanii cu vre-un cuvânt slimpatic; pe acel monarch care a inaugurat politica balcanică ce este îndreptată în primul rând contra Austriei și care în Reval a legat o alianță cu Rusia, în urma căreia Austria e împinsă în cestiunea cea mare a politicei orientale în linia a doua, fiind cu totul izolată, ear poziția ei în Balcani îngreunată și ignorată. Anglia, adauge amintita foaie, vrea ca ea să aibă de aci încolo primul cuvânt în Balcani și speră a putea lua peste picior pe Austria, care trăiește în neînțelegere cu cealaltă parte a monarchiei (Ungaria).

Toate acestea nu le poate suferi monarhia habsburgică, care vrea să-și păstreze poziția de putere mare în Balcani și este statul cel mai interesat și se poate zice singur angajat, când se tractează de a regula raporturile în Turcia. Nici chiar Rusia nu are atâta titlu, ear Anglia nici un titlu de a se amesteca în aceste raporturi.

La Reval s'a pus în curs o politică ce are de scop a umili Austria și a o constrânge la o atitudine pasivă în Balcani, ear încarnațiunea acestei politice este Regele Eduard. Și tocmai pe el să-l primim cu atâta dragoste și pompă? întreabă foaia despre care vorbim, adresându-se către poporul german-austriac și silindu-se astfel a'l feri de-a face un pas ce prejudecă așa de mult intereselor alianței austro-germane.

S'ar părea un moment, că prin mișcarea junilor Turci, care a făcut să se proclame constituția în Turcia, s'a paralizat acțiunea de reformă a Angliei și a Rusiei, căci acum Macedonenii nu mai au lipsă de ea, având libertatea de a-și croi ei înșiși soartea după cum vor ști și vor putea mai bine. Dar nici întroducerea constituției în imperiul osman nu aduce Austro-Ungariei vre-un favor neturburat, căci prin acest fapt se naște pentru țările ocupate Bosnia și Herțegovina cestiunea de a li se da și lor constituție.

Situațiunea de azi în provinciile ocupate nu se mai poate susținea. Deja fierbe și clocotește în sânul poporațiunei Sârbilor ortodocși ca și a Mohamedanilor, cari toți voesc să aibă constituție c'o zi mai nainte.

Pentru monarchia noastră au sosit zile de grea cercare, căci este în joc întregul ei viitor în Balcani.

Pentru fondul jubilar al „Gazetei“

au mai contribuit domnii:

Mihaiu Cirlea, notar public în *Abrud*, *19* (nouăsprezece) coroane și *20* bani;

Dr. Rubin Patiția, advocat, *Alba-Iulia*, *5* (cinci) coroane;

Nicolau Petru, preot în *Gurghiu*, *2* (două) coroane;

Iuliu Grania, preot gr.-cat. în *Felsököher*, *3* (trei) coroane;

Tereziu Pașcu în *Selo* (comitatul Solnoc-Dobâca), *1* (una) coroană și *50* bani;

Aurel Munteanu, preot în *Sebeșul-Mare* (comit. Clujului) *1* (una) coroană și *20* bani;

Roman Maxim, jude com., *Teodor* și *Pavel Socol*, câte *50* bani, laolaltă *1* coroană *50* bani.

Consiliul de miniștri ungar. Eri înainte de amiazi și-a luat începutul consiliul anunțat, la care au luat parte toți miniștrii fără deosebire. Obiectul consiliului îl formează convocarea delegațiilor, reforma electorală, reforma dării și raportul ministrului Günther despre alegerea patriarchului sârbesc. Despre consfătuirea de eri s'a lățit știrea, că novela ezecuțională nu va întra în vigoare, ci se va aștepta noua procedură civilă, în cadrele căreia va fi așezată și novela ezecuțională.

După știri sosite din Viena delegațiunile vor fi conchemate pe 25 Septemvrie.

Repausul Duminical. In ministeriul de comerciu s'a terminat proiectul referitor la repausul duminical. Prin proiectul de față se modifică art. 13 din 1891, în mai multe direcțiuni. Proiectul s'a trimis cercurilor competente spre desbatere. Despre prezentarea lui dietei încă nu se vorbește. Deși are multișoare lipsuri, se crede, că prin discuțiunea opiniei publice și a cercurilor competente, se vor îndrepta multe dintre ele. Reuniunile comerciale și industriale, interesate în cauză, vor supune proiectul la mari discuții. Va trece deci prin câteva metamorfoze, până va putea fi prezentat dietei.

Cestiunea croată. Banul Croației, însoțit de secretarul său, a sosit Duminecă la Budapesta, pentru a continua tratativele privitoare la fondul de investițiune. Banul a declarat între altele, unui ziarist, următoarele: »Politica mea este aceea de a sprijini economicește populațiunea din Croația și a evita orice conflicte personale și politice. Am satisfacțiunea că sforțările mele sunt recunoscute și ținute în seamă de populațiune.«

Intrevederea dintre regele Angliei și Wilhelm II. Cu privire la apropiata întrevedere dintre regele Angliei și împăratul Wilhelm la Kronberg, se anunță în mod oficial, că împăratul Germaniei va fi însoțit de un reprezentant al ministrului de externe, probabil de secretarul de stat von Schön. Regele Eduard va fi însoțit de secretarul de stat Harding. Vizita regelui Eduard la Berlin, care a fost amânată de atâtea ori, nu va avea loc înainte de primăvara viitoare.

Inarmările Angliei. Intr'un discurs rostit Duminecă seara la Londra ministrul de răsboiu Haldane a declarat, că intențiunea guvernului e de a *întări cât mai mult flota engleză*. Deasemenea și pregătirile pentru trupele de uscat trebuesc să fie tot atât de bune, pentru ca dușmanul să fie nevoit să vie cu trupe număroase în Anglia. Cu cât trupele dușmane vor fi mai număroase, ele vor oferi un țel mai mare flotei engleze. Haldane a declarat, că e firm încredințat, că flota engleză e încă destul de tare pentru a respinge un eventual atac ce s'ar îndrepta împotriva Angliei

Avis conferenței pentru pace, care se va întruni în curând la Berlin!

Agravarea situației în Persia. »Lokalanzeiger« află din Teheran: Peste zece mii de persoane, în majoritate negustori, s'au refugiat la reședința de vară a ambasadei turcești și au ținut acolo o întrunire, la care s'a decis ca să se ceară șahului să restabilească parlamentul. Ambasadorul turc a declarat, că întrunirea aceasta s'a ținut împotriva voinței sale.

Știrea că constituțiunea a fost acor

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Despre tinerimea noastră universitară.

Patru scrisori, de Aurel Dobrescu, *medicinist.*

III.

A treia scrisoare: *Cine poartă vina? Familia, școala, mediul? Lipsa unei conduceri bune.*

Iubite prietine,

Fiindcă avem de-a face în scrisoarea aceasta cu termini foarte expansivi de »cultură«, caracter«, și nevrând să dau prilegiu la prea mari controverse, recomand să folosim în discuția temei de mai sus un metod științific. Eu voi apăra antiteza.

1. *Teza*: Tu exprimi în foiletoanele-ți amintite, că întreaga vină cade asupra lipsei de educație în familie și în școalele noastre, iar despre mediul capitalei spui numai, că nu poate suplini creșterea de acasă.

2. *Antiteza*: Eu susțin, că vina pentru ticăloșirea unei însemnate părți din studențimea noastră universitară pe nedreptul o imparți întreagă între familia și școala noastră; partea cea mai mare trebue să i-se atribue mediului dela universitate.

3. *Definirea noțiunilor fundamentale*: a) *Cultura practică* e cvantul de cunoștințe, cari îi dau individului destoinicia de-a folosi și transforma diferitele energii.

b) *Cultura morală* e cvantul de idei și sentimente imagazinate și asociate, cari îți dau puterea să învingi tot mai bine pornirile animalice ale trupului, în incidentele inviduale și în raporturile cu societatea.

c) Iar soliditatea ce ți-o dă cultura aceasta e *caracterul*.

4. *Argumentarea*: *Familia nu poartă jumătate din vină*, pentrucă:

a) Din cât m'am învârtit printre studenți am văzut foarte mulți băieți crescuți bine acasă și totuși ruinați.

a) Am văzut atât la studenții germani citați de tine ca pildă, cât și la cei francezi cât de mult hotărește aceia, că oare în momentul, când stă la răspântia Erculeană dela începutul studiului academic, o ia pe calea comandelor alcoolice ale »Burschenschaft«-urilor și »Corps«-urilor, ori pe cărarea la început mai îngustă a studiului conștiențios.

c) Pentru că oricât de multe scăderi ar avea educația în familiile noastre, ea în împrejurările grele de azi face mai mult pentru cultura morală a tinerimii decât familia la compatrioții noștri.

d) Pentrucă lipsa creșterii, mai ales în cele naționale, în familie și în școală provine în multe cazuri din defecte în caracterul părintelui rămase de pe timpul de studiu universitar.

Dar nici școalei noastre nu-i atribuesc jumătate din vină, pentrucă:

a) Peste tot numai în cazuri rare caracterul »maturului« e atât de matur, încât să nu poată fi schimbat cu desăvârșire înspre bine ori mai ales înspre rău.

b) Cu cât un gimnaziu de al nostru stă mai aproape de cultura străină, cu atât mai puțin pot foștii lui elevi rezista față de ademenirile capitalei. (Vezi punct. 3 din împărțirile fratelui Suciu arătate în a II scrisoare).

c) Cunoaștem cu toții cazuri, cum băieți de ai noștri, îmbibați în școalele medii de cultura străină, care le ștersese conturii caracterului nostru tradițional și-l înzestrase cu relele calității străine, ajungând într'un mediu bun, s'au orientat și și-au schimbat caracterul înspre bine.

Din argumentele acestea urmează, că în procesul ce ne preocupă *mediul din anii de universitate* joacă rolul principal. Și într'adevăr, dacă vom urmări geneza caracterului la majoritatea intelectualilor noștri, vom vedea cam următoarele:

La »scăparea« din liceu la cei mai mulți abia se zărește ceva din conturii fiitorului caracter. In nelămurirea asta sufletească se pomenește deodată — dupăce de obicei și în ale studiului face »tabula rasa«, — în vârtejul orașului mare, unde de-o parte îi suride într'una »cultura« străină scăldată în plăceri, iar de altă îi șoptește din când în când cultura națională, arătându-i calea datorințelor.

Să zicem, că în toți ar fi dorul de a se orienta bine. Dar cum să se orienteze în Sahara cărților? Și cât poate strica neorientarea când, dupăcum zice Herder, »o singură carte poate schimba felul de viață a unui om!...«

Concluziune: Din cauza celor expuse nu mă pot alătura la părerea ta, că trebue renunțat pentru totdeauna la planurile de a reforma viața românească la universitate. *Eu cred dimpotrivă, că tocmai acolo ar trebui și ar putea să se înceapă c'o »reformare«. Pentrucă eu țin, că printr'o directivă clară și printr'o conducere din partea unor bărbați ai noștri cu cultură europeană și cu caracter moral firm, s'ar putea paraliza puterile mediului lunecos.* *)

---

*) Cât pentru „mediocritatea rassei *române*“ (!) și alte păreri pesimiste ce le desvolți, vom avea altădată ocazia să le discutăm. Acum s'ar prea

dată în Turcia, a produs o adâncă impresie la Tebris. Lupta a încetat numai decât. Populaţiunea persană cere cu energie restabilirea constituţiunei. Trupele şahului vor părăsi curând Teheranul pentru a căuta să restabilească ordinea şi să învingă pe resvrătiţi. In ultimele zile numeroşi călăreţi au venit la Teheran. Sunt temeri că printre soldaţi va isbucni o revoltă, deoarece soldele nu le-au fost achitate de multă vreme.

Maghiarizarea în comitatul Făgăraşului.

Primim la redacţie copia unei *circulare* a subinspectorului şcolar din comit. Făgăraş, Szabó Elemér, sub nr. 174/1908, adresată scaunelor şcolare a şcoalelor elementare comunale de pe teritoriul comitatului Făgăraş. D-l subinspector se plânge, că *limba ungurească nu se întrebuinţează „încă nici acum“ în administrarea şcoalelor elementare.*

»Astfel — zice—procesele verbale ale scaunelor şcolare comunale nu se iau în limba maghiară«. Provocându-se la ordinaţiunea referitoare la scaunele şcolare şi la ordinaţiunea ministerială din 24 Iulie 1901 Nr. 44815, care impune în special folosirea limbei maghiare în administrarea şcoalelor (acest ordin, cu o logică ridicolă vrea să dovedească cu sila, că limba administraţiei scaunelor şcolare e limba maghiară deoarece, zice art. 44 din 1868 şi 27 din 76 dispun *numai* referitor la limba de propunere în şcoală, iară limba comisiunei administrative fiind cea maghiară, toate apelaţiile şi rugările, rapoartele scaunelor şcolare către această comisie au să fie scrise în limba maghiară), ordonează, că orice cestiune administrativă să fie făcută ungureşte. In şedinţele lor scaunele şcolare să ia proces-verbal unguresc şi să nu mai trimită la inspector rugări şi rapoarte în copie ungurească, ci *originale ungureşti*, căci la din contră scrierile vor fi respinse pe baza ordinaţiunii ministeriale de mai sus, iar responsabilitatea o va purta scaunul şcolar.«

Vom reveni.

Evenimentele din Turcia.

Manifestul Sultanului. — Reconstituirea ministerului. — Jurământul pe constituţie în cazărmi.

Duminecă pe la miezul nopţei a fost distribuit în Constantinopol un *manifest al Sultanului* în ce priveşte constituţiunea. Padişahul aminteşte, că constituţiunea a fost acordată de tatăl său; apoi relevează că în timpul recepţiunei ambasadorilor şi a reprezentanţilor politici el a declarat că nici cea mai mică atingere nu se va întâmpla în nici un fel la constituţiune, care va fi aplicată în mod sincer.

Se mai relevează, că toţi locuitorii din imperiu se bucură de aceleaşi drepturi; fiecare individ, ori care ar fi religiunea sau neamul său, se va bucura de acum înainte de libertatea personală şi va avea toate drepturile cetăţeneşti. Nimeni nu poate fi arestat fără cauză, nici închis sau pedepsit într'un alt mod fără ordinul magistraţilor. Domiciliul oricărei persoane este inviolabil şi nu este permis să se între în casă sau să se pue domicilul sub supraveghere decât în conformitate cu stipulaţiunile următoare: Funcţionarii de poliţie şi alţii nu pot să urmărească pe cineva în alt mod decât e stipulat în lege. Supuşii turci au dreptul să se ducă în libertate în întregul imperiu şi să se întâlnească cu cine vor.

Pressa nu mai e supusă controlului guvernului; scrisorile şi ziarele nu mai pot fi cercetate la postă. Delictele de pressă vor fi examinate de către tribunalele ordinare. Instrucţiunea este liberă.

Funcţionarii sunt responsabili, dar nu sunt siliţi să se supună ordinelor decât în conformitate cu legile. Nimeni nu poate fi numit în funcţiune fără voia lui. Marele vizir va alege şi supune sancţiunei sultanului pe miniştrii în afară de amestecul Şeikul-Islamului.

Budgetul ordinar şi extraordinar va fi publicat în mod textual la începutul fiecărui an financiar. Spre a da o mai mare forţă imperiului nostru şi armatei noastre dorim progresul armatei şi îmbunătăţirea armamentului. Am dat ordine speciale ministrului de răsboiu. In fine sultanul însărcinează pe marele vizir, să supună sancţiunei imperiale formarea noului consiliu de miniştri, să îngrijească de buna aplicare a tuturor prescripţiunilor de faţă şi să vadă de buna regulă a afacerilor statului.

*

Suplimentele ziarelor turceşti publică reconstituirea ministerului. Şeikul-Islam e menţinut în postul său: fostul ministru al justiţiei *Abdurkam* e numit preşedintele consiliului de miniştri; *Hassan-Fehmi* preşedintele consiliului de stat e numit ministrul »vakoufs« în locul lui Turkan, care trece la preşidenţia consiliului de stat; *Kiamil* e ministru fără portofoliu; *Tewfik* e ministru de externe; *Omerruşi* are răsboiul; *Rami* marina şi *Hakki* instrucţiune rămânând la postul său; *Hazzan-Hakif* e ministru de interne; *Tewfik*, până în prezent şeful de departament la Poartă, e numit ministru agriculturei şi al minelor; *Zia* ex-ambasadorul la Viena are comerţul; *Naum* actualul subsecretar la externe devine ministrul lucrărilor publice şi construcţiunilor; *Raghib*, actualul subsecretar la finanţe, devine ministru de finanţe, în fine *Reuf*, ultimul valiu la Salonic, a fost numit prefectul Capitalei.

*

Duminecă dimineaţa la cazarma Taxim a avut loc prestarea jurământului de fidelitate la constituţiune în faţa unui număros public, compus din turci şi creştini. O asemenea ceremonie va avea loc în toate cazărmile din Capitală.

Din România.

Bucureşti, 21 Iulie 1908.

Din evenimentele din Turcia. — Manevrele regale. — Scolare.

Introducerea constituţiei în împărăţia turcească, e acum preocuparea de căpetenie a publicului, ca şi a pressei din România, şi un prilej de bucurie şi de o vie agitaţie printre rândurile Aromânilor, Albanezilor şi ale altor neamuri, venite în România din Macedonia sau din restul împărăţiei turceşti.

Cu prilejul acordării constituţiei, împreună cu societatea *»Macedo-Română«*, au adresat Sultanului şi membrii societăţii albaneze »Drita« o telegramă.

Cu toate că pe ici pe colo se simte o oarecare neîncredere în viitor, neîncredere pe care diplomaţia, gentru păcatele sale, nu ezită să o răspândească, totuşi constituţia va rămânea, şi multe reforme vor mai veni încă s'o completeze.

Şi totul va veni dela Poartă, căci Poarta a înţeles, că dacă ea nu va şti să facă ordine în gospodăria sa, va face diplomaţia cu ghiarele ei, cari cu cât se înfig, cu atât sunt mai ascuţite şi lacome.

Chiar dacă Sultanul va fi slab şi va încerca să-şi calce cuvântul, totuşi gândurile rele nu vor putea birui, fiind-ca mişcarea tinerilor turci ar lua alte proporţii şi n'ar da înapoi până ce n'ar vedea începându-şi cursul în Turcia o viaţă de stat modernă.

*

Intre 21 Septembrie şi 1 Octomvrie vor avea loc, la nordul judeţului Romanaţi şi sudul jud. Olt, pe ambele laturi ale Oltului, marile manevre regale

Vor lua parte trei divizii, dintre care două de atac (comandate de generalul Coandă) şi una de apărare (comandată de generalul Gigârtu).

Direcţia manevrelor o va avea A. S Regală Principele Ferdinand.

Vor lua parte în total 40.000 de soldaţi.

Tema acestor manevre e oprirea unei armate, care ar veni dinspre Dunăre, să treacă Olteţul şi Oltul. In aceste manevre se va face şi încercarea de a folosi rezervele ca trupe distincte şi pentru prima dată trupele de pioneri vor fi întrebuinţate.

*

De mai bine de 5 ani se predau la Câmpulung, în lunile de vară, cursuri practice de lucru manual pentru învăţători, spre a preda apoi lucrul manual (dulgherie, tâmplărie, împletituri cu paie, răchită etc.) în şcolile lor.

In anul acesta ministerul instrucţiunii publice a luat măsuri spre a se ţine astfel de cursuri şi pentru învăţătoare.

Un număr de învăţătoare de prin toate judeţele ţării primesc acum la azilul Elena Doamna lecţii de bucătărie ţărănească, de sericicultură (creşterea gândacilor de mătase), de ţesut, pentru croitul rufelor şi a hainelor, de cusături româneşti etc. etc.

M.

O scrisoare a d-lui N. Iorga adresată lui »Bud. Hirlap«.

Săptămâna trecută »Bud. Hir.« s'a ocupat într'un articol de fond cu cursurile universitare de vară dela Vălenii de munte, al căror organizator principal e d-l prof. Iorga. Ca adversari încarnaţi ai d-lui Iorga, pentru naţionalismul său, cei dela foaia ungurească au tipărit nişte elucubraţiuni, cu scopul de-a provoca întreruperea cursurilor prin demersuri diplomatice (ce ironie!) şi de-a opri prin vre-o ordonanţă pe învăţătorii şi studenţii dela noi, de a cerceta aceste cursuri. Şi după înşirarea unor lungi documentări imposibile din punct de vedere internaţional, şoviniştii şi-au luat refusul la prea marele şi învăţatul lor Apponyi — la el le e sprijinul! — cerând grabnice remedii în contra nizuinţelor de cultură românească ale Românilor din Transilvania.

D-l Iorga, aflând de cele publicate, a adresat ziarului »Bud. Hirlap« o scrisoare, care a şi apărut în numitul ziar. D-l Iorga scrie între altele:

Reportagiul d-voastră, asupra unor conferinţe de vară, în Vălenii de munte, mi-a fost comunicat de către un amic şi mă grăbesc în interesul ziarului d-voastră să vă trimit informaţiile necesare. Conferinţele n'au fost organizate prin ministerul cultelor. Ele au scopul exclusiv de a răspândi cunoştinţele asupra vieţei româneşti în prezent şi trecut în cercurile poporului român din şi afară de România, cari nu au prilejul de a asista la cursuri regulate universitare. Şi avem dreptul de a face aceasta. In ce mă priveşte pe mine personal, nu urăsc nici un popor din lume, iubesc însă poporul român şi mă silesc să-l ajut pe cale culturală şi politică. Eu nu aparţin acelei vechi generaţii, care se conduce după sentimente şi idei de drept metafizice. Poporul maghiar urmează unui impuls explicabil căutând să se ridice şi să facă uz de forţele de care dispune.

La rândul nostru noi Românii avem dreptul şi datoria noastră de a ne apăra în interesele ţărei şi în afară, la ori-ce atac îndreptat în contra naţionalităţei noastre, fără a căuta însă să înălţăm sau să slăbim un popor în mod natural duşman nouă. Noi vrem să întărim poporul nostru şi să-l facem mai capabil de apărare. Acesta se întâmplă prin întărirea conştiinţei sale naţionale şi când profesorii români şi conducătorii ştiinţei se devotează acestei misiuni, nici un om, care are patrie şi simte pentru poporul său, nu are dreptul de a-i refuza aprobarea sa.

*

»Budapesti Hirlap« adaugă la această scrisoare următoarele:

Partea caracteristică şi importantă a acestei scrisori a profesorului Iorga este, că consideră întregul popor român ca un tot unit (culturaliceşte. — Nota Red.) şi nu ţine socoteală, că Românii cari trăiesc în afară de România aparţin aceleaşi limbi, dar nu sunt fiii uneia şi aceleaşi ţări şi că atât timp, cât trăiesc într'o ţară străină, trebue să aducă acestei ţări devotamentul lor politic şi moral. Acea unitate de simţiri, pe cari vor s'o provoace în întreaga românime Iorga şi colegii săi, nu e decât o flecăreală fără senz (?!), care nici Germanilor nu le trece prin gând şi care n'ar putea fi decât în paguba popoarelor, îndemnate (?!) la lipsa de devotament faţă de ţările, în cari trăesc.

Printr'asta nu voesc să zic, că în familie şi în liceu nu s'ar putea şi n'ar fi lipsă să se facă mai mult, ci zic numai atât, că viaţa dela universitate mai uşor s'ar putea reforma, şi — odată reformată — ar influinţa puternic şi asupra familiei şi a şcoalelor medii.

Deci iată întrebarea, la care va trebui să încercăm a da răspuns în scrisoarea din urmă: *Cari ar fi măsurile, prin cari am putea influinţa, ca din tinerimea noastră universitară să iese cât mai mulţi eroi ai culturii naţionale şi cât mai puţini sclavi ai banului şi ai cafenelelor?*

încălci firul acestor scrisori. Dar atâta trebue să zic şi acum, că regret, că tu, care ai făcut anul sau lunile de cultură la Bucureşti recomandate de Iorga, areţi atâta atonie sufletească. E inoportun ca într'un timp, când avem încă mare lipsă de-o mândrie cerbicoasă naţională, să constatezi „mediocritatea rassei române“ câtă vreme atât combinările filetice despre rassă, cât şi cele „perfecţioniste sau eudemonistice“ (Kant) abia s'au ridicat la rangul de teorii şi câtă vreme rezistenţa etnică în trecut şi în prezent a poporului nostru îţi dă doritele argumente contrare părerii de mediocritate.

STIRILE ZILEI.

— 21 Iulie v.

La temniţă. D-l Aurel C. *Domşa*, redactorul ziarului *„Unirea“*, a plecat la Seghedin, spre a-şi face pedeapsa de 8 luni, la care a fost osândit în cele 3 procese ale *„Unirei“*.

— D-l profesor Dr. Ioan *Lupaş* a intrat alaltăeri în temniţa din Seghedin, pentru a-şi face osânda de trei luni, la care a fost condamnat pentru un articol publicat anul trecut în »Ţara Noastră«.

Ciocnire de trenuri. Intre staţiunile Berzova şi Tot-Varadia s'au ciocnit Duminecă două trenuri de marfă. 16 vagoane s'au sfărâmat.

Aviz şcolar. Părinţii, cari ar dori ca pruncii lor pentru anul şcolar 1908—1909 să fie aşezaţi în *internatul »Pavelean« de băieţi gr.-cat. din Beiuş-Belényes*, sunt avizaţi, ca până la 15 August să'şi trimită petiţiunile la rectoratul acelui internat. Trebue să petiţioneze şi acei şcolari, cari în anul trecut au fost în internat ca plătitori. Taxa de întreţinere la an e 280 cor., pentru uniformă: 60 cor. Taxele se plătesc în două rate anticipative: la 1 Septemvrie şi 1 Februarie. — *Rectoratul.*

Campania contra lui Tolstoi. In Rusia începe să se observe o luptă straşnică, pe care o pornesc reacţionarii ruşi împotriva lui Tolstoi, cu prilejul jubileului de 80 de ani al acestuia. Preoţii stau în capul acestei mişcări reacţionare. Mitropolitul din Moscova, Vladimir, şeful nouei mişcări reacţionare, a luat conducerea agitaţiunei împotriva lui Tolstoi şi pregăteşte pe membrii ligei poporului rus, spunându-le, că jubileul lui Tolstoi nu trebue să aibă loc, cu nici un preţ. Guvernul a primit numeroase petiţiuni, prin care se cere ca serbarea să fie interzisă. Acelaş lucru îl face mitropolitul Flavian din Kiew, în vreme ce cunoscutul preot Vustorcoff. fondatorul ligei poporului rus, a pornit într'o călătorie de propagandă, pentru a pregăti o manifestaţiune contra jubileului lui Tolstoi. Preotul miraculos din Krostadt, celebrul popa Ioan, a sărit deasemenea în ajutorul acestei campanii. Prietenii lui Tolstoi pregătesc o contra manifestaţie.

Declararea grevei generale la Paris. Din Paris se anunţă, că o sută cincizeci de secretari ai sindicatelor reuniţi la bursa muncei au declarat, că toate măsurile au fost luate pentru încetarea lucrului general al tuturor corporaţiunilor Luni dimineaţa. Sindicatul general al presselor tipografice a decis în mod irevocabil suspendarea muncei de Duminecă seară până Luni. Federaţiunea personalului gazului şi sindicatul muncitorilor din serviciile municipale din Paris au votat un vot de blam pentru guvern.

Principii Serbiei se vor căsători cu miliardare americane. »Wiener Allgemeine Zeitung« află din sursă diplomatică rusă, că regele Petru al Serbiei vrea să'şi căsătorească cei doi fii ai săi cu miliardare americane, pentrucă în Rusia nu se află actualmente mari ducese, cari să fie în anii de căsătorie şi pentrucă o căsătorie cu principese germane e imposibilă din cauza situaţiei materiale a familiei Karageorgevici. Ţarul consimte la acest plan. Preşedintele clubului de binefacere slav, colonelul Spiridovici, a fost la New-York, unde a vizitat mai multe familii americane, nu miliardare, dar bogate şi cu bună reputaţie.

Inundaţii în Moscova. Din Moscova se anunţă, că o furtună însoţită de o ploae torenţială a cauzat aci pagube enorme. Expoziţiunea deschisă acum câteva zile în parcul Alexandru a fost inundată şi complectamente distrusă de apă. Subteranele Băncii naţionale, unde se păstrează tezaurele statului, au fost de asemenea inundate. Tramvaiul şi lumina electrică nu mai funcţionează. Multe case stau sub apă. Numeroase vite s'au înecat. Pagubele trec de două milioane ruble.

Greva măcelarilor în Szabadka. Măcelarii din Szabadka s'au spus în grevă. Nu calfele, ci meşterii, şi-au închis Sâmbătă prăvăliile şi nimeni n'a putut cumpăra carne. Această grevă a fost provocată de faptul, că în Szabadka, ca şi în alte oraşe din ţară, au voit să înfiinţeze măcelărie comunală pentru ieftinirea preţului cărnii. Din cauza aceasta măcelarii n'au tăiat Sâmbătă vite, astfel, că oraşul a rămas Duminecă fără carne, de oarece măcelarii angajaţi de oraş n'au cutezat să intre în lucru. Eri s'au făcut încercări de tăere cu miliţia, însă carnea a fost vândută în măcelăria comunală.

Deraiarea din gara Adjud. Din Bucureşti se anunţă, că în staţia Adjud a deraiat Sâmbătă dimineaţa un tren de marfă, din cauza greşelei unui macagiu. Au fost doi morţi şi mai mulţi răniţi. Iată cum s'a întâmplat acest accident: Din cauza macazului rău potrivit, trenul a sărit de pe şine; mai multe vagoane s'au sfărâmat, iar altele s'au răsturnat, de asemenea şi tenderul maşinei a fost cu desăvârşire sfărâ-

mat. Manipulantul Stoica Dumitru, care tocmai se suise pe un vagon, căzând între vagoane, a fost strivit, stâlcit şi ucis. De asemenea orib'l mutilat a fost tânărul Anastase Nae. Dus la spitalul din Adjud, după câteva ore a încetat din viaţă. Mecanicul Petre, focarul Costinescu Petre şi frânarul Vasile Ionescu, sărind după maşină, s'au rănit în mod îngrozitor, totuşi se crede, că vor scăpa cu viaţă. Acarul vinovat a fost arestat. El se numeşte Alexandru Balaciu. S'a deschis o anchetă. Pagubele se ridică la mai multe zeci de mii de lei.

Prutul s'a revărsat din nou în dreptul comunei Grozeşti (Huşi) pe o întindere de 300 hectare, înecând şi casele locuitorilor din Cotul Bucureşti. La Vetrişoara, de asemenea, a inundat grânele; iar la Scheiu 100 fălci de imaşuri.

Arderea unui oraş. Din New-York se anunţă, că oraşul Feriye a căzut pradă unui incendiu. A ars întreg oraşul. Sunt numeroşi morţi şi răniţi. Pagubele se urcă la $2^1/_2$ milioane dolari.

Cu 1 Septemvrie nou a. c. am lipsă de un candidat. A se adresa la Dr. Teodor Popescu, advocat Făgăraş.

Anuarele şcoalelor noastre.

V.

XXII. Anuarul şcoalei civile de fete cu internat şi drept de publicitate a »Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român«, din Nagyszeben (Sibiiu) pe anul şcolar 1907—8, publicat de Dr. Vasile Bologa, *director, Nagyszeben (Sibiiu). Tipogr. archid. 1908 pp. 44.*

Profesorul Dr. I. *Borcia*, publică un frumos studiu din literatura germană: Ifigenia în Taurida, de Goethe. Intr'o limbă excelentă românească, relevă prof. Borcia câte-va puncte de critică a piesei de renume universal.... »Este în aceste opere un fond general şi etern omenesc atât de bogat şi de profund, încât el poate contribui aproape în aceeaşi măsură la educaţia sufletească a unui German sau a unui Francez sau a unui Român, iar în ce priveşte valoarea lor estetică, ele fac parte din acele opere ce formează averea comună, din care orice popor îşi poate lua dobânda cuvenită«.

Personalul şcoalei e compus, afară de director, care-i şi profesor, din 5 profesori: 3 profesoare şi 2 profesori. Apoi 2 catecheţi şi 9 instructori pentru diferite obiecte: fizică, muzică vocală şi instrumentală şi l. franceză.

Pe lângă cursul regulat s'a ţinut şi un curs complementar din 9 obiecte (între cari 4 limbi, limba şi lit. română, pedagogie şi istorie, pictură şi muzică instrumentală). Acest curs se susţine şi pe viitor. La instrucţia din l. franceză au participat 84 eleve, câte 2 oare săptămânale, separat fiecare clasă. La instrucţia în piano-forte şi violină au participat 90 eleve. Din l. maghiară, germană şi franceză s'au ţinut conversaţii cu elevele interne sub conducerea directoarei (Elena Petraşcu), a profesoarelor şi guvernantelor.

Ca mijloace de învăţământ se amintează: 1) biblioteca corpului profesoral şi a elevelor. Nu ni se spune starea lor, nici sumar nu se dă, decât numai cărţile dăruite sau cumpărate pentru sporirea bibliotecilor. 2) Reviste şi ziare a avut 11, dăruite şi abonate: 9 româneşti. 2 străine. 3) Recvizite de învăţământ as »mobile«; Elementul galvanic — Grenet şi »36 paturi de fier«...

Au fost imatriculate la şcoala civilă *143 eleve*, dintre cari 128 ordinare, 15 privatiste. Interne 102, externe 41. Progresul în studii: s'au supus la examen 143 eleve; rezultatul nu se aminteşte în anuar...

In internatul şcoalei civile de fete a »Asociaţiunei« au fost »adăpostite« 105 eleve, dintre cari 102 din şcoala civilă iar 3 din şcoala elementară a Reuniunii femeilor române. După confesie majoritatea o formează cele gr.-orientale.

Atâtea-s datele.

Anuarul din Sibiiu apare mai românesc, decât d. e. cel din Brád (Brad) şi cel dela şcoala comercială din Braşov. El ţine cont de ordinaţia ministerială, referitoare la numirea ungurească oficială a localităţilor, dar are în vedere şi cerinţele româneşti. Pe lângă numirile maghiare se pun paralel şi cele româneşti.

I.

Convocare

Adunarea generală a *despărţământului „Bran“* al »Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poprului român« se va ţinea Dumineca în 27 Iulie st. v. a. c. la 3 oare p. m. în edificiul şcoalei române din centrul Branului.

Obiectele sunt: 1. Deschiderea adunării generale prin directorul despărţământului. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul bibliotecarului. 4. Raportul cassarului. 5. Alegerea unei comisiuni pentru încassarea taxelor şi acviarea de membrii noi. 6. Alegerea comitetului şi a directorului pe un nou period de 3 ani.

La aceasta adunare învităm respectuos pe toţi membrii şi sprijinitorii culturei poporului român.

Bran, în 20 Iulie v. 1908.

N. Runcean secretar. *George Babeş* direct. desp.

Internatul „Pavelian“ de fete din Beiuş.

(Inştiinţare pe anul şcol. 1908—1909).

Elevele internatului sunt sau stipendiste în întreg, sau în jumătate, sau solvente. Marele Episcop Mihail Pavel a creat din fundaţiunea sa 40 stipendii, iar 4 stipendii s'au sistemizat din fondul diecezan al şcoalei de fetiţe, pentru eleve din internat.

La aceste pot concura în prima linie fetiţe orfane de preot din dieceza gr. cat. de Oradea-mare.

Stipendistele pe întreg, nu solvesc nimic pentru proviziune, instrucţie şi educaţie în internat, stipendistele pe jumătate solvesc 175 cor., stipendistele în parte plătesc sumele statorite după proporţiune, iar elevele solvente 350 cor., în două, sau cel mult 4 rate egale anticipative, adecă: la 1 Septemvrie, 15 Noemvrie, 1 Februarie şi 15 Aprilie.

Pentru sumele amintite primesc elevele în internat: proviziune întreagă: locuinţă, vipt, încălzit, luminat, spălat: educaţiune morală; instrucţie specială în studiu, declamare, cant, diferite dexterităţi, lucru de mână, economia casnică. In fiecare zi în anumite oare au conversaţii şi instrucţii în limba română, maghiară şi germană; la dorinţa expresă, şi din limba francesă. Primesc uniforma: o haină, o şurţă în formă de haină, o pălărie de iarnă şi una de vară, şi pentru folosinţă o manta de iarnă.

Didactrul anual: Pentru şcoalele elementare 6 cor. Pentru şcoala civilă a internatului se solvesc taxele: Didactrul anual 12 cor. — Taxa de înscriere 4 coroane. Pentru fondul de penziune 30 fil. Pentru testimoniu 2 cor. — Pentru programă 1 cor. — Pentru folosirea hainelor de gimn. 2 cor.

Pentru instrucţiunea şi folosirea pianului sau cimbalului, câte $1^1/_2$ oare la săptămână instrucţie şi în fiecare zi $^1/_2$ oară exerciţiu — se plăteşte 65 cor.; pentru limba franceză 20 cor. Taxele aceste în 2 rate egale: la începutul şi la mijlocul anului şcolastic.

Taxele pentru instrucţiune la violină, şi limba latină se solvesc directe instructorilor.

Elevele mai au să supoarte spesele pentru cărţile trebuincioase, material de lucru de mână, de scris, de desemn, pentru alte diferite lucruri, şi instrucţie în dans.

Toate aceste nu sunt cuprinse în suma amintită de 350 cor.

In internat se primesc: eleve de I—IV. clasă civilă, cari vor cerceta şcoala civilă publică a internatului; şi eleve pentru I—IV clasă elementară, cari vor cerceta şcoala elementară de stat din loc.

Elevele, cari voiesc a fi primite în internat au să-şi înainteze petiţiunile pentru primire la Preaveneratul Ordinariat diecezan gr. cat. din Oradea-mare, până la 15 August a. c.

Petiţiunile au de a se instrui: 1. Cu carte de botez. 2. Testimoniu şcolar. 3. Atestat medical. Eleve infectate cu trachomă nu vor fi primite. 4. Atestat de revaccinare. Cari doresc a obţinea stipendiu vor aclude şi atestat comunal subscris şi prin preotul local despre poziţia, starea materială a lor, eventual a părinţilor.

Elevele primite au să aducă cu sine: Albituri şi fuste, din fiecare câte 6. Din fuste 3 au să fie din barchet colorat. — 12 părechi de ciorapi negri. — 12 batiste. — 1 umbrelă mare. — 2 părechi ghete înalte de tot nouă. — 1 manta de primăvară de coloare vânătă sau neagră. Haine de casă: 2 din creton, 2 din barchet şi 1 din stofă de iarnă, de tot durabile, o bluză albă din pânză sau piquet. 1 plapomă cu 2 învelitoare. 2 perini cu 4 feţe albe. 2 şurţe în formă de haină şi 1 maramă de iarnă. 2 cearceafuri. 6 şergare. 2 piepteni, 1 rar 1 des. 1 perie de dinţi, 1 perie de haine. Afară de acestea 1 saltea de mărime regulata, 1 faţă de masă cu 6 şervete, cari vor servi pentru elevă până va fi în internat, dar nu se vor da înapoi. 2 perii de ghete, săpun, praf de dinţi. Elevele din clasa II., III. şi IV. să-şi aducă câte 1 ramă rotundă pentru brodat.

Fiecare elevă are să aducă cu sine în două exemplare conscrierea tuturor obiectelor, cari au să fie bine însemnate cu cerneală chemică, cu numărul care-l va primi indicat dela direcţiunea internatului. Pentru obiecte rele s'au neînsemnate internatul nu primeşte responzabilitate.

Părinţii sunt rugaţi, ca să provadă elevele cu toate vestmintele şi obiectele cerute, căci iarăşi dânsele vor duce lipsă, neputând ţinea ordinea recerută în vestmintele lor.

In fine cu provocare la dispoziţia Veneratului Ordinariat se atrage atenţiunea părinţilor şi a tutorilor acelor eleve stipendiste, cari n'au fost primite cu stipendiu întreg, să nu întârzie a-şi prezenta din nou petiţiunile la Veneratul Ordinariat diecezan până la 15 August a. c.

Elevele primite au să se prezinte la internat din 7—10 Septemvrie 1908, că atunci vor fi şi înscrierile în şcoală.

Direcţiunea internatului.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta. 4 August. Din Arad se telegrafiază, că eri dimineaţă a avut loc în biroul cancelariei partidului român o conferinţă, la care au luat parte 9 deputaţi români, sub preşedenţia dep. Coriolan Brediceanu. Ceilalţi deputaţi au anunţat prin scrisori, că aproabă hotărîrile conferinţei.

Budapesta, 4 August. Sâmbătă dimineaţa la orele 6, trenul de marfă ce vine din Arad s'a ciocnit la Soborşin, în staţia Batutza de pe linia Arad-Piski, cu o locomotivă, care conducea mai multe vagoane. Ciocnirea s'a produs din cauza schimbării greşite a macazului. Mai multe vagoane au fost distruse. Un funcţionar a fost grav rănit, iar altul mai uşor. Trenurile, cari pleacă din Budapesta spre Braşov şi Braşov spre Budapesta, au suferit mari întârzieri. Câteva ore înaintea sosirei trenului, în care se afla prinţul moştenitor al României, a avut loc ciocnirea dintre Arad şi Piski. Din cauza bruscei opriri se născu o mare panică între pasageri. Mulţi săriră din vagoane cu bagagele căutând să se refugieze. Se înţelege, că din cauza neaşteptatului incident prinţul Ferdinand şi familia sa fură şi ei cuprinşi de panică, cu atât mai mult cu cât strigătele pasagerilor înspăimântaţi anunţau că s'a întâmplat o nenorocire. Prinţul moştenitor al României putu să'şi recapete însă curând sângele rece şi deschizând uşa vagonului îşi scoborâ copiii şi pe principesa şi în cele din urmă se dete jos şi ei. In timpul acesta sosi pe linie o mică maşină având pe ea un funcţionar, care încunoştiinţă pe pasageri, că o ciocnire de trenuri s'a produs pe linie şi că din cauza ruinelor vagoanelor sfărâmate comunicaţia nu se poate face decât prin transbordare. Prinţul moştenitor al României, aflând ce s'a întâmplat, şi-a urcat din nou familia în cupeu, iar el însoţit de secretarul său, a făcut împreună cu ceilalţi pasageri pe jos drumul până la Batuza, de unde a plecat la Budapesta.

Constantinopol, 4 August. Principele Andrei cu principesa, precum şi principele Cristofor de Grecia au sosit şi au fost primiţi de trimişii Sultanului la patriarhat. Grecii se folosesc de această sosire pentru a face manifestaţiuni patriotice. Grecii şi grecomanii vorbesc de ocaziunea favorabilă a unei alianţe.

Constantinopol, 4 August. Camera este convocată pentru 14 Noemvrie. Alegerile vor avea loc conform proectului de lege elaborat în a doua sesiune de camera din 1876 deopotrivă în cele trei vilaete.

Constantinopol, 4 August. O comunicare oficială publicată prin ziare arată că conform cu uzurile din celelalte ţări constituţionale, Şeikul-Islam, marele vizir şi ceilalţi miniştri au depus eri jurământul înaintea Sultanului.

Petersburg, 4 August. „Nowoje Wremja“ află din Tebris, că în acest oraş a izbucnit o foamete straşnică. Mai cu seamă copii sunt victimele acestei foamete. Numeroşi copii au murit din cauza aceasta.

Salonic. 4 August. Un ziarist, care a avut ocaziunea să vadă Sâmbătă pe Sandansky care locueşte împreună cu Paniţa la hotel d'Angleterre, l'a întrebat ce intenţiuni are organizaţiunea revoluţionară bulgară faţă cu noua stare de lucruri. Sandansky a răspuns următoarele: „Am venit la Salonic animat de cele mai bune intenţiuni. Actualmente tratez cu comitetul tinerilor turci şi sper, că tratativele vor duce la un bun rezultat. Lupta între naţionalităţile din Macedonia trebue să înceteze, mai cu seamă dacă guvernul va da garanţii suficiente pentru aplicarea Constituţiunei şi pentru libertatea desăvârşită a cultului şi învăţământului. Nu se pot face deosebiri între cei ce se ţin de exarhat şi cei ce ascultă de patriarchat“.

Berlin. 4 August. Din Constantinopol se anunţă, că cel mai mare ziar din Capitala Turciei „Ikdam“, atacă cu mare energie noul guvern, pentrucă n'a împedecat fuga foştilor miniştri, sustrăgându-i pe aceştia în modul acesta dela orice răspundere. Ziarul impune guvernului, că a elibera pe o grămadă de criminali ordinari şi, că aceştia ameninţă acum viaţa şi siguranţa locuitorilor din Constantinopol. In sfârşit relevează faptul, că noul guvern n'are nici un program hotărît.

New-York. 4 August. Incendiul pădurei dela Fernie continuă cu violenţă. Până acum au fost distruse şase oraşe. Au ars 150 de persoane; sunt mai multe sute de răniţi. Mai multe mii de persoane sunt fără adăpost. Pagubele trec de cinci milioane.

Varietăţi.

Nu cu uşurinţă îşi poate face omul o idee *cât este un miliard*. Un miliard în monede de aur are o greutate de 322,580 kgr. S'ar putea umplea un cub, al cărui siguratice feţe au 17 metri pătraţi. Monedele străformate într'o sârmă, cu ea s'ar putea cuprinde pământul.

Un miliard în argint are o greutate de 5 milioane kgr., cubul ar trebui să aibă feţe de 477 metri pătraţi. Pentru transportarea unui miliard în aur s'ar recere 64 vagoane, cari ar ocupa o linie ferată de 400 metri lungime. Dacă miliardul ar fi în monede de argint, pentru transportarea lui s'ar recere 1000 de vagoane de câte 5 tone, cari ar ocupa o linie ferată de 6 km. lungime. Dacă fiecare om ar duce 10 kgr. s'ar recere 32,000 pentru miliardul în monede de aur. Pentru transportarea miliardului în monede de argint s'ar cuvenii 500,000 persoane, fiecare purtând câte 10 kgr. Dacă s'ar face o columnă din monede de argint, înălţimea ei ar fi de 33,000 metri.

Dar dacă monedele miliardului ar fi de aramă?!!

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr. Lahmann — cu toate întocmirile modene ale therapiei fisicale şi dietetice; $^1/_2$ oră depărtare dela Viena în regiune romantică şi sănătoasă. Posta şi telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wen.

Cu deslujiri şi prospecte stă la dispoziţie direcţiunea şi medicul şef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Fabrică de tricotaj **GEORG FOITH & Co., Brașov.** Magazin cu articoli trico și mărunțișuri en gros — en detail.

Fabricație proprie de tot felul de ciorapi din mătase, ață, bumbac. Mare asortiment cu articole de sport pentru turiști și bicicliști, Sweter etc. Recunoscut ca cele mai bune fabricate.

Distins cu „Grand Prix" la Cincibiserici. 1907.

Comande de împletituri FOITH, precum și de toate produsele fabricei se primesc exclusiv în Magazinul nostru **Strada Porții 24,** se execută cu acuratețǎ.

Mare asortiment de cămăși de Turiști în mărime mare și mică, diferite calități și prețuri. Tot soiul de rufărie, trico, cămeși rețelate, absorbătoare de sudoare pentru turiști. Mare depozit cu mănuși de ață, și tot-felul de mărunțișuri (Kurzwaaren).

Casă de vênzare

Din causă de deces se vinde o casă situată în piață în Gioagiu de jos (Algyogy) în care se află o prăvălie cu mărunțișuri și licență de cârciumărit. Informații se pot lua de la HERCZEG SAMU, funcționar de bancă în Deva. [238,7—12.]

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907 14 Iulie	Activ:	1908 5 Iulie	1908 12 Iulie
112.261,949	78666949 Reser. metal. aur 88303485 / 33595000 „ Trate aur 35468079	124 380,245	123.771,564
1.474,590	Argint și diverse monede	1.262,119	1.072.020
72.501,130	Portofoliu Român și străin. . . .	43 829,757	43 593,204
— / 32.718,761	*Impr. contra efec. publice 8248800 / „ „ „ în cont-corent 17698335	26 382,708	25 947,135
11.999,924	Fonduri publice	11.999 924	11.999,924
15 806,084	Efectele fondului de reservă . . .	15.480,553	15.480,553
3 253,121	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3.216,621	3.216,621
5.893,139	Imobile	5 953,252	5 953,425
637 859	Mobilier și Mașini de Imprimerie .	698 681	698,883
176 050	Cheltueli de Administrațiune . . .	17,909	39,839
109 438 474	Depozite libere	108.160 159	109.017,309
22 439,280	Conturi curente	29.067.825	30.620,438
24 469 105	Conturi de valori	28.139 006	28.289.209
413 069,466		398 588,859	399.700,124
	Pasiv:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
23.051 453	Fond de rezervă	24.928,807	24.928,807
3.473,646	Fondul amortis. imob. și material .	3.734,034	3.734,034
262.884 940	Bilete de Bancă în circulațiune . .	247.529,200	247.716,790
20 77,070	Profituri și pierderi	2.190,642	2.190,642
143 883	Dobânzi și beneficii diverse . . .	46,017	112 542
100.436 474	Depozite de retras	108 160 159	109 017,309
413.069 466		398.588 859	399.700,124

Scomptul 5%
* Dobânda 5½%

NOUL OTEL „CONTINENTAL"

proprietatea domnului Petru Popovici, situat în strada Castelului, Brașov,

s'a deschis.

Cel mai elegant otel din Brașov.

Patruzeci odăi.
Lumină electrică.
Băi și grădină la dispoziție.

Otelul este arangiat **cu cel mai elegant și modern confort** și e situat în centrul orașului, aproape de teatru și de aleele orașului.

167,33—11.

Mare asortiment de lingerie.

Cea mai bună ocasiune. — Cu prețuri foarte reduse.

Avem onoare a aduce la cunoștința On. public din loc și streinătate, că la firma noastră

FRAȚII SIMAY,

Brașov, Târgul grâului 3, (lângă Cafenea),

cu ziua de 1 August începând să vinde **un mare asortiment de Lingerie,** complete trusouri **cu prețuri foarte reduse** ceeace numai printr'o cumpărare foarte avantagioasă dela o fabrică am putut ajunge. Deci recomandăm amatorilor, că în timp de 4 săptămâni cât va dura, să asorteze după plac.

MARE ASORTIMENT IN:

Bluse, Jupoane, Confecțiuni, Toilete de Dame, atât costume de **Dame,** cât și de **Domni,** se prĕgătesc în timpul cel mai scurt.

Numai 4 săptămâni!

Fie timp favorabil ori nefavorabil.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public că am închiriat localitățile și grădina dela Reuniunea industrială (Gewerbeverein) și se va deschide **Sâmbătă în 11 Iulie seara la 8 oare** cu un mare

Concert cu musica militară

sub conducerea Dirigentului.

Bere excelentă de Steinbruch. **Vinuri** curate naturale de Ardeal. Bucătărie deosebit de bună. Serviciu cu atențiune și prompt.

De o cercetare numeroasă se roagă subscrisul cu toată stima:

Nr. 222,3—3 **IOSIF PETER,** birtaș.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 66967.

Nu e crucea lui Volta. **Vindecă și invioréză**

Nu e mijloc secret. **pe lângă garanție.**

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunei sângelui. anemie, amețelĭ, țiuiturĭ de ureche, bătaie de inimă, sgârciurĭ de inimă, asmă, auđul greu, sgârciurĭ de stomac, lipsa poftei de mâncare, recealǎ la mâni și la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insómnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, carĭ la tractare normală a mediculuĭ se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părțile lumii, carĭ prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste atestate* Acel pacient. care în decurs de 45 đile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orĭ-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

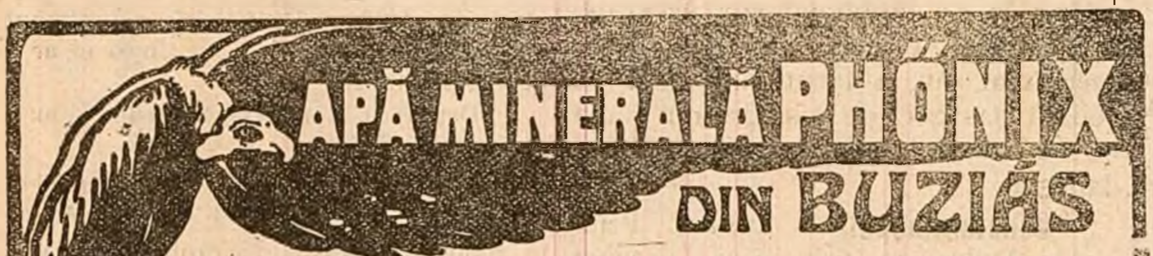
Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis se se confunde cu aparatul „Volta", de ore-ce „Ciasul-Volta"* atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit,* fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebĭ

Prețul aparatului mare e 8 cor. folosibil la morburĭ, carĭ nu sunt mai vechĭ de 15 anĭ.

Prețul aparatului mic e 5 cor. folosibil la copii și femei de constituție fórte slabă.

Expediție din centru și locul de vêndare pentru țêrĕ și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

Succes extraordinar la suferințe de rinichi și beșică.

Apă minerală plăcută fără fer.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.

Vindecă, răcorește. Recomandată de medici.

Are efect escelent ca **apă de cură** la suferințe de rinichi, beșică, catar cronic de rinichi, formațiuni de peatră și boale catarale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte Administrația isvoarelor:

Direcția băilor MUSCHONG în Buziaș.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf, și la Eremias Nepoții.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.